No. 28, 25 November 1941

De Nationaal-Socialistische Vrouw

Verschijnt om de 14 dagen. Uitgave: NENASU, Rotterdam
Opstelster: A. W. te Luij, Zeestr. 76, Den Haag, Tel. 182440
Administratie-adres: Postbus 832, Rotterdam, Tel. 72916
K 1675

Abonnementsprijs: *f* 0.79 per half jaar: *f* 1.58 per jaar; bij vooruitbetaling op giro 207915 ten name van Volk en Vaderland, Rotterdam (met vermelding „Vrouwenblad"). Voor zoover de voorraad strekt kunnen losse nummers worden aangevraagd bij de Nenasu, Postbus 832, Rotterdam, Telefoon 72916. — Prijs 10 cent met inbegrip van porti. — Advertenties 20 cent per regel — Korting bij contract.

WEET WAAROM HET GAAT!

Wij hebben de laatste veertien dagen overal den slagzin kunnen lezen: Met Duitschland tegen het Bolsjewisme. Thans is deze leuze weer vervangen door den nieuwen even belangrijken slagzin: Met Duitschland tegen het Kapitalisme.

Deze slagzin is niet alleen bedoeld om te worden gelezen en.... begrépen door de mannen. Hij gaat ook wel degelijk de vrouwen aan, want de vrouwen zijn de basis van het thuisfront.

Het ligt er nu maar net aan, hoe u erover denkt. Wanneer u denkt: het gaat mij, als vrouw, niet aan, dan bent u mis, want dan gaat u aan iets voorbij dat u als vrouw wel degelijk raakt.

Want de vrouw hóórt bij het thuisfront en heeft alles in zich op te nemen, wat daarmede te maken heeft; heeft alles te doen of — indien noodig — na te laten wat het thuisfront hecht en sterk maakt.

Ook zoudt u kunnen denken: ik heb er niets mee te maken, ik blijf er buiten, ik houd me „neutraal". Ook dàn bent u in gebreke. U, als vrouw, kùnt niet „neutraal" blijven.

In de eerste plaats bestaat er geen neutraliteit en in de tweede plaats verzaakt u uw plicht door „zich er buiten te houden", want in wezen laat u het intusschen door anderen" opknappen.

Hoe zoudt u erover denken, als er naast uw huis een bom inslaat en uw buren onder het puin vandaan moeten worden gehaald? Gaat u er dan alleen maar bij staan kijken met de armen over elkaar en denkt u: Gaat me niets aan het is mijn huis immers niet?

Verontwaardigd antwoordt u op deze vraag: hoe kùnt u zóóiets denken!

Juist omdat wij zooiets niet van u denken, verwonderen wij ons erover wanneer er vrouwen zijn, zelfs zij, die in den strijd staan, dat wil zeggen in den strijd van het thuisfront, in de Beweging, in de N.S.V.O., die zeggen: Leuzen? Niets mee te maken. Laat Duitschland dat zaakje met de bolsjewieken zelf maar opknappen. Trouwens, wat zouden wij, Nederlandsche vrouwen, eraan kunnen doen?

Gij, Nederlandsche vrouwen, kúnt er iets aan doen.

Gij behoort er in de eerste plaats aan te denken, dat Duitschland niet alleen voor z i j n zonen, maar ook voor de u w e n den strijd tegen het roode monster heeft opgenomen. Gij behoort er aan te denken, dat, indien Duitschland niet al die jaren lang den dam had gevormd tegen het bolsjewisme, u thans niet nog rustig in uw eigen huis had gezeten, dat u geen gelegenheid was geboden om aan den opbouw van ons vaderland te mogen meewerken.

Dan was er geen godsdienstvrijheid geweest dan was onze aloude cultuur vernietigd, dan waren onze boeren van hun erven verjaagd, dan was u geen moeder meer van uw eigen kinderen!

Dát heeft u nu wel zoo langzamerhand begrepen, zegt u. Maar nog steeds weet u niet wat u als vrouw de leuze „Met Duitschland tegen het bolsjewisme" aangaat? En „Met Duitschland tegen het kapitalisme"?

Deze gaat u in zooverre aan, dat ge goed begrijpt waaròm ook Nederlandsche zonen, misschien wel de uwe!, hun leven veil hebben âan het Oostfront. Waaròm millioenen menschen, soldaten en burgers, zich zooveel moeten ontzeggen.

En als u dat begrepen heeft, dan zult u ook verder gaan en weten waarom het ook u, vrouwen, aangaat. Dan zult u ervan overtuigd zijn, dat ook uw arbeid niet gemist kan worden. Uw arbeid niet, maar bovenal uw trouw niet. Trouw aan uw beginsel, trouw aan hen die daar ver buiten de grenzen van ons vaderland voor u en uw kinderen de wacht houden. Trouw aan uw volk, trouw aan uw ras, trouw aan het Germanendom.

Hoe u kunt helpen, vraagt ge?

Dagelijks en met — schijnbaar — de kleinste dingen.

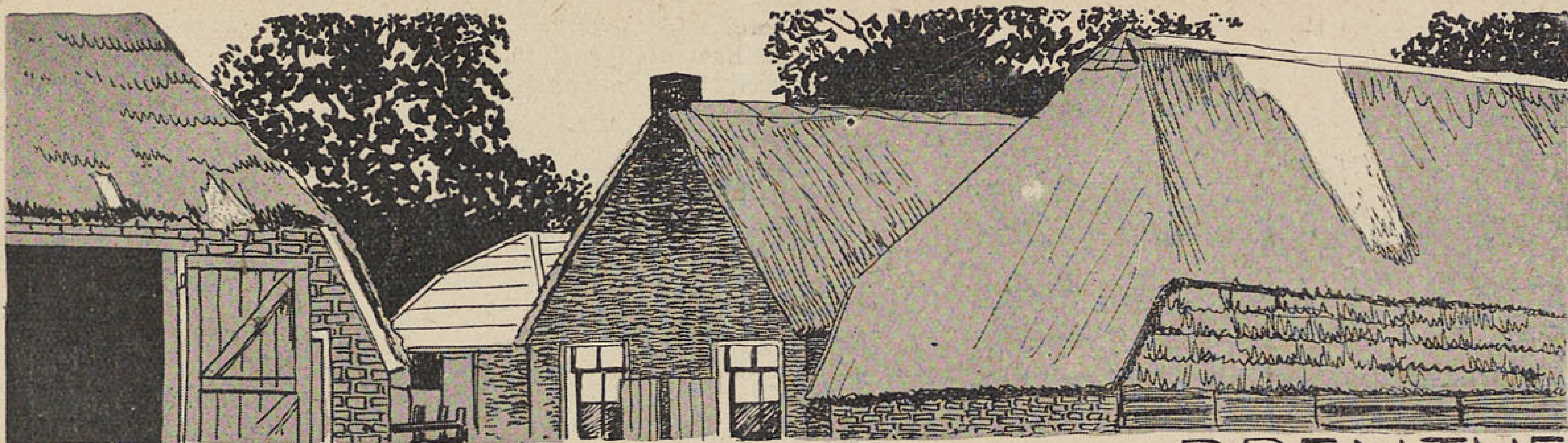
U doet niet mee aan het gestook en gehits tegen Duitschland en alles wat maar Duitsch is.

U doet niet mee aan het gejammer in de winkels over het niet verkrijgen van het een of andere levensmiddel. U verzuurt daardoor niet het leven van den winkelier, die er toch heusch niets aan kan doen, dat hij u geen chocolade, cacao, koffie of thee kan verkoopen.

U doet niet mee aan het geklaag en gesteun omdat het 's avonds zoo donker is en u nooit durft uit te gaan. Vroeger „nam" je wel eens een bioscoopje en kon je gauw even aanloopen bij je vriendin. U moet maar probeeren aan het donker te wennen, dat moeten wij allemaal. Dan behoeft u zich niet de ontspanning te ontzeggen, waarop u na gedanen arbeid recht heeft en u helpt het bedrijfsleven in stand te houden. En als er een vergadering van Beweging of N.S.V.O. is, dan blijft u heelemáál niet thuis; ook al is het zoo donker, dat je geen hand voor oogen ziet. Er zijn altijd kameraden en kameraadskes die in dezelfde buurt wonen en met u mee gaan. En gaat het nu werkelijk heelemaal niet, wel dan heeft u des avonds thuis ook wel wat te doen en gaat u er overdag maar op uit.

Wat hebben díe dingen er nou mee te maken, zegt u. Juist díe dingen, die schijnbaar onbelangrijke en alledagsdingen hebben er nu mee te maken, want zij vormen met alles bij elkaar het groote geheel. Ze zijn de kleine schakeltjes in de groote ketting.

(Slot pag. 8)

VOLKSCHE DRACHT —— DRENTHE

Een onzer medewerksters is er op uit geweest om eens iets meer te weten te komen over de Drentsche kleederdracht.

Niet velen onder onze lezeressen zullen er zijn, die nu eens heel precies weten hoe zoo'n kleederdracht „in elkaar zit", want de oude kleederdrachten bestaan heusch niet enkel uit een rok en een blouse; daar komt heel wat meer bij.

Natuurlijk werd ook een echt Drentsche boerderij bezichtigd en wel in het plaatsje Exloo.

Wij laten hier onze verslaggeefster haar ervaringen vertellen.

Zondagmiddag. Wij zitten op een dier zachte najaarsdagen, die ons land kent, in den tuin voor het groote, degelijk gebouwde huis, in ouderwetschen stijl opgetrokken en bestaande uit twee verdiepingen. De vriendelijke gastvrouw stelt voor om de geheele boerderij eens te bekijken, hetgeen natuurlijk grif wordt aangenomen.

Ook dit gebouw heeft — zooals ik dat reeds eerder op mijn tocht door het mooie Drentsche land bij de andere boerderijen opmerkte — het schuine dak aan den eenen kant lager afhangende dan aan den anderen, hetgeen een eenigszins scheef uiterlijk geeft aan de heldere, uit rood steen opgetrokken en net geschilderde woning.

Onder dien lagen dakrand is de koeienstal. Twee groote openslaande deuren, naast het woonhuis in den voorgevel, vormen den ingang ervan; in den zijmuur zien we op driekwart hoogte onveranderlijk het rijtje van zes kleine raampjes, die het licht in den stal binnenlaten.

We beginnen met de benedenverdieping: groote kamers, in niets verschillend van gewone huizen, denk ik. Maar in het achterhuis verander ik al van gedachte: een groote, vierkante keuken met ouderwetschen schouw, nu met electrisch fornuis, warmwater-reservoir en.... bedsteden! Ze worden nog beslapen. Overdag zijn de deurtjes dicht.

„Is het niet benauwd?" vraag ik.

„Wel neen!" is het antwoord. „Nu mogen ze niet meer in de huizen ingebouwd worden, maar wij slapen er best in!"

„Lange gangen, ontelbare bijkeukens, gebruikt als: werkkeuken, schuurhok, waschhok, e.d. Boven de graanzolder, waar in normale tijden het koren opgestapeld ligt. Dan de groote, zindelijke koestal. Elke koe heeft haar eigen plaats tusschen twee latten. Met den kop over de vóórlat buigend, bereikt ze het drinkbakje, dat achteraan den paal hangt — en, hoe vernuftig bedacht — dit drinkbakje wordt machinaal met water gevuld, als de koe zelf met haar snuit tegen een klepje daarin duwt en zoo het water laat binnenstroomen".

„Maar weten de jonge dieren dan wel, hoe ze dat doen moeten?"

„O, ja, dat hebben ze gauw genoeg door, na één of twee dagen al", zegt de boerin.

Allerlei installaties worden mij getoond om den stal schoon en op de juiste temperatuur te houden, want ook des winters is deze niet verwarmd, maar door al die dieren is het er soms zóó warm, dat er gespuid moet worden.

In een aparte schuur staan de kalveren. Gretig drinken zij hun melk, en een heel jong diertje, nog maar één nacht oud, wordt afzonderlijk gevoerd.

Dan komen de varkens; knorrend, met hun pooten in den met brei gevulden trog, vallen ze op hun maal aan. De paardenstal is net leeg.

We loopen van de éene ruimte in de andere: de wagenkamers met dorsch- en hooimachines, eggen, melkwagens, mest- en handkarren; het tuigvertrek, een enorme hooischuur met voorraad voor het vee, slaapkamertjes voor de vaste knechts.

Nadat ik alles gezien heb, voel ik me zóó thuis op de boerderij, dat ik natuurlijk mee uit melken wil, een half uurtje fietsen van huis. Maar als er plotseling een vreeselijke plasregen komt opzetten, is mijn liefde voor het boerenbedrijf blijkbaar toch nog niet groot genoeg, en ga ik liever met de boerin mee, om in de mooie Drentsche kast te zoeken naar oude kleederdrachten, uit grootmoede s tijd, vele jaren oud, die in keurige stapeltjes bewaard worden en af en toe slechts voor den dag komen om dienst te doen bij opvoeringen in Drentsch costuum.

„Waren er geen verschillende klee-

Teekeningen: Cor van Deutekom

derdrachten in de verschillende streken van Drenthe? wil ik weten. Maar neen, er blijkt één volksche dracht geweest te zijn voor geheel Drenthe. Dit kleed wordt volledig uit de kast gehaald en.... ik mag het zelfs aantrekken.

Eerst de onderrok, de „beversche rok" van zware, beige gekleurde wollen stof, heel dik geplooid en ingehaald aan den tailleband, een wijdte van meer dan 4 meter! Dan de 4 rokken van handgeweven sterk katoen, gestreept in blauw en wit, dat „streeprok" heet, van 't zelfde breede model.

Ik heb er pas twee aan, en dan al zoo'n omvang! Wat dik moeten onze Drentsche voorouders eruit gezien hebben in haar 6 rokken, en hoe warm zullen zij het gehad hebben! Daarover komt de bovenrok, de bekende „viefschaft" van zware zwarte zijde, ook alweer met een enorm aantal plooien aan den tailleband genaaid. De rokken zijn alle zoo lang, dat ze op den grond staan! Onder dien zwarten rok werd de witkatoenen zak gedragen, met een band om het lijf gebonden, bergplaats voor zakdoek, geldknipje en lodereindoosje, alles bereikbaar door het split in dien bovenrok.

Nu wordt het jakje aangetrokken, van donkergroene zijde met een werkje erin, bestaande uit vele pandjes. Het sluit als een keursje nauw om me heen, van voren gesloten met ontelbare haken en oogen, en gevoerd met grijs katoen. Het heeft ter versiering een baantje smokwerk. De lange nauwe mouwen zijn met een ruche afgewerkt en een schootje, in wijde plooien op de rokkenvracht hangend, van 20 cm. lengte, valt van voren in het midden open. Aan den hals is dit jakje — door deskundigen „buisie" genoemd — afgesloten met een nauwsluitend rechtopstaand boordje; wel wat simpeltjes, denk ik. Maar we zijn ook nog lang niet klaar! Om dat boordje komt het „knupdoekien", niet in een echten strik met lussen gelegd, maar de beide eindjes slechts éénmaal om elkaar heengeslagen; de slipjes vallen opzij van den hals. 't Is een prachtig zijden doekje, in lichtblauw met wit. Dergelijke doekjes werden in allerlei mooie kleuren geweven en afstekend bij het jakje, dat ook zwart of bruin kon zijn, gedragen. Mijn gastvrouw laat er mij verscheidene zien. Eerst dubbelgevouwen, twee overstaande punten op elkaar, dan opgerold ter breedte van het halsboordje.

Vervolgens het zéér ruime zwarte schort van dunne wollen stof, waarin onderaan groote oprijgen zitten. De band sluit achter met een zilveren haak. Het staat alles heel vlot, en ik zie, dat mijn costuum al aardig volledig wordt.

Maar 't mooiste komt nog: de kap, die bij deze dracht hoort. Eerst de katoenen ondermuts, strak om het hoofd spannend. Die werd op maat gemaakt. In den ouden tijd droegen de boerinnen in huis twee witte mutsen over elkaar, de bovenste wat mooier, met een kantje of puntje afgewerkt. Het hoofd droegen ze kaalgeschoren en lieten het steeds knippen! Maar het latere geslacht droeg polka-haar, in 't midden gescheiden, tot in den nek hangend, een zwart fluweelen hoofdband hield het haar achter de ooren. Op straat droegen ze de kap evenals haar moeders.

Over de ondermuts komt een klein zwart mutsje, als een napje, niet het geheele hoofd bedekkend, maar tamelijk laag op het voorhoofd vallend. Het bandje, dat eraan vastgenaaid zit, wordt zóó lang om het hoofd gewonden, tot het strak zit.

Nu wordt de mooie gouden kap opgezet, een metalen bol, van voren gespleten, waarvan de beide helften aan weerskanten van de scheiding op het haar vallen. Hieraan vast zitten de twee gouden stiften, aan weerszijden van 't voorhoofd, een paar prachtig bewerkte ronde broches zou men ze kunnen noemen, nog grooter dan een rijksdaalder. De echt kanten overkap komt over dit alles heen, waar het goud en zwart zoo mooi doorschijnt. 't Is een kanten weefsel ter waarde van wel 48 gulden, zegt de eigenares, die het vroeger zelf droeg. Achteraan is een stijf-uitstaande geplooide strook, echter niet zoo lang, dat ze tot op de schouders valt. Een paar losse gouden spelden, die ter versiering bij 't uitzet hooren, worden zóó gestoken, dat ze tot aan de stiften reiken. En dan wordt de kanten muts nog met kleine speldjes op de ondermuts vastgezet, opdat ze niet zal afwaaien.

Een gouden ketting, drie snoeren dik, wordt mij om den hals gehangen; die hoort er kennelijk bij, want het groote slot is in precies dezelfde uitvoering gemaakt, als de gouden stiften aan de kap.

Nu ben ik gereed, en langzaam schrijd ik door de kamer, me ten volle bewust van mijn waardigheid in kostbare Drentsche dracht.

Ik bekijk een zwaar koperen tabaksdoos, die aan grootvaders vader behoorde. Toen ook al moesten de boeren het loodje leggen, en ze klaagden dan ook in die oude tijden al steen en been. Onder de twee plaatjes, voorstellende een boer met ploeg en eg op het land, staat in het koper gegraveerd te lezen:

Al wat de boer haald uijt den velde,
Het is voor pagten en ongelde.

(Zie slot pag. 4)

Drentsche boerinnen uit Diever. 2. Boven rechts: Aan den weefstoel (Emmen). 3. Een pannekoek gaat er altijd wel in! Foto's: I. R.) Ph. S./Folkers

„Christelijk vrouwenleven" in den nacht

X — We wisten het wel, dat de preek misbruikt zou worden om de reactie tegen den nieuwen tijd bot te vieren. Erger wordt het nog als 'n oude, overigens respectabele dame, er toe komt preeken te schrijven.

Johanna Breevoort waagt zich in nr. 11 van den 25sten jaargang van „Christelijk Vrouwenleven" op dit gladde ijs. Zij kan nu haar geprangde hart eens lucht geven. Zij heeft zich opgesloten — erger en dieper dan een comtemplatieve kloosterzuster in haar cel — in haar kamer, heeft haar oogen stevig dicht gedaan voor het geweldige gebeuren rondom haar en is toen gaan zitten jammeren. Zij vergelijkt zichzelf en haar mede-lijdsters notabene met Job en zegt: „Net als wij is Job, in onze zware bewogen tijden, waarin de hemel koper en de aarde ijzer is, ziel- en lichaamsangst en benauwing ons aangrijpt, wij allen elkaars nietige vertroosters zijn. Hoe komen we er dóór? hoe komen wij er uit? met ons geteisterd hart, met onze dierbare gezinnen, die wij niet helpen kunnen als we het den psalmist nazeggen. „'k Wou vluchten, maar kon nergens heen, omdat de dood voor handen scheen."

We letten maar niet op de stijlbloempjes van de in bepaalde oudere kringen zeer gevierde schrijfster. De domina heeft het nu te benauwd om de aesthetica te ontzien. Zij moet klagen, net als Job. („Handen af van Job" overigens, want wij hebben bewondering voor deze figuur van heldhaftige overwinning op puur menschelijke „wijsheid"). Johanna Breevoort heeft het zoo angstig in dezen tijd. Er gaat zooveel liefs uit den ouden tijd van haar heen. En die nieuwe tijd? Die is zoo naakt en meedoogenloos rechtvaardig. Die staat niet eens meer toe, dat je stichtelijk kankert op elken economischen en staatkundigen vooruitgang en op den ondergang van democratie en kapitalisme, waaraan het Christendom zijn bestaan gebonden had.

Daarom stelt de domina het ook zóó voor, dat God, die psalmen geeft in den nacht, zijn aangezicht onttrekt aan dit zondige gedoe van.... (ja, 't wordt niet gezegd, maar 't komt er toch op neer:).... van de nationaal-socialistische ordening!

„Psalmen in den nacht! Ja, zij worden in deze vreeselijke tijden, waarin we als blinden tasten naar den wand en geen uitweg voelen, toch nog gezongen in het hart van Gods geliefde, dwalende, opstandige, gemelijke ontevreden, lijdende kinderen."

Dat is nu je zuiverste en je gevaarlijkste negativisme. Gooi het raam open, mejuffrouw Breevoort, en ge ziet den weg ook naar een schoone toekomst. Het is Gods wil niet, dat ge als een blinde tast: Hij wil, dat ge ziet en dankbaar zijt en meestrijdt. Er valt niets te ontvluchten: want het Christendom is in het nationaal-socialisme daad geworden: Godsvertrouwen, liefde voor volk en vaderland, eerbied voor den arbeid.

Dan komen we op een schitterend idee: Zóó, in oud-Drentsch costuum, naar de N.S.V.O.-vergadering, welke juist dien avond plaats vindt en waarop ik zal spreken over: Het leven der vrouw in den ouden en nieuwen tijd! We regelen alles. Een auto zal mij naar het Kringhuis te Emmen brengen en geduldig — ik durf mij haast niet te bewegen — zit ik te wachten tot het tijd is. Maar, och! de automobilist belt op, dat hij verhinderd is, en op de fiets is het rijden met zoo'n rokkenvracht onmogelijk! Dus worden de mooie spullen weer netjes opgeborgen in de boerenkast, waarin ze, wie weet hoe lang, weer zullen liggen.

Als de kameraadskes te Emmen op de vergadering hooren van de mooie opvoering, die bijna was vertoond, gaat er een algemeen: „Hè wat jammer!" op.

En lachend kijken ze elkaar aan als ik begin over de omvangrijke crinoline uit lang vervlogen dagen.

G. E. M.—v. d. V.

Boekbespreking

„Poeske" door A. M. de Jong. Uitgave: A. J. G. Strengholts Uitg. Mij. N.V., Amsterdam.

Weer een Brabantsche roman — zal men zeggen. Maar ditmaal wel een zeer uitzonderlijke.

In den boezem van Brabant leeft een menschenkind dat dezelfde taal der Brabanders spreekt, dezelfde gewoonten heeft, dat één der hunnen is. En toch.... iets vreemds, iets vaags en onbestemds is er aan dit menschenkind.

Poeske werd geboren op Brabantschen grond, maar uit den schoot eener vreemde vrouw, een vrouw die van verre kwam, wier taal men niet verstond en die onbekend is gestorven.

Een kinderloos echtpaar nam het kleine wichtje onder zijn hoede; beschouwde het als het eigen, zoo lang verbeidde kind. En het kind groeide op, werd een klein lief meiske maar had van die eigenaardigheden, welke den ouders verdriet deden en waarvan zij niets begrepen. Het kind nam wat het begeerde, eenvoudig weg. Zoete woorden, straf, tranen van de moeder, het hielp niets. Dan maar stiekum. En toch was het een goed kind, de kleine Poeske. Kwam de vreemde aard van een nomadenvolk boven?

Poeske wordt een groot meisje; zij is flink en werkt hard. Als zij achttien jaar is geworden komt de groote, rijke boer Verhagen in haar leven. Zij kent hem nog van uit haar kinderjaren en had toen al die groote bewondering voor den onstuimigen maar rechtvaardigen boer.

De laatste bladzijden wijdt de schrijver aan de groote liefde van de kleine Koos Kar, zooals Poeske op den burgerlijken stand staat ingeschreven, voor den veel ouderen man, op wiens hoeve zij werkt en dien zij dient met heel haar kleine wezen.

Het is de eenvoud in dezen roman die ons zoo ontroert. Niets afstootends is er in de zuivere liefde tusschen den veel ouderen man en het jonge meisje.

Als dan Poeske haar tijd heeft uitgediend en de boer zijn oogen voor altijd heeft gesloten, gaat het pittige donkeroogige meiske weer haar eigen weg.... één der dorpsgemeenschap, toch een vreemde....

Te L.

„De vrienden van mijn vrienden", door J. W. Hofstra, H. P. Leopolds Uitg. Mij. N.V., Den Haag.

Het verheugt ons ditmaal de aandacht te kunnen vragen voor een „modernen" roman, zich in hoofdzaak afspelend in de Haagsche kringen.

Waar wij de meeste moderne romans met een zekere huivering ter hand nemen en ze na lezing dan ook, helaas meestentijds, onbevredigd weer wegleggen om ze nooit meer in te zien, is het een verkwikking dit fijn geschreven boek in ons op te nemen. Vele door en door menschelijke gedachten, hierin uitgesproken, zullen ons treffen; dit schriftuur leggen wij niét zonder meer terzijde; wij houden een herinnering aan iets zuivers en zullen er zeker nog menig keertje in bladeren om mooie zinsneden nog eens door te lezen.

Is de geschiedenis, die hier verteld wordt, belangrijk? Heelemaal niet. De hoofdfiguur, Tjerre Weeruma, baron Lisborgh, is een jonge man, die in zijn jeugd door een ongeluk lange jaren aan bed gekluisterd is; de stille ziekenkamer is zijn wereld; hij leert het leven anders zien dan andere jonge mannen van zijn leeftijd en menschen uit zijn omgeving. Door zijn dieper geestelijk leven is hij dikwijls een groote steun voor zijn vrienden, meest kunstenaars. Hij worstelt met zijn eigen problemen en vindt tenslotte rust.

Zooals wij reeds zeiden: niets bijzonders en niets nieuws! Maar de wijze, waarop de schrijver dit alles weergeeft, de gedachten, die hij in dit boek weeft, zijn wel bijzonder. Hij doet deze figuur in zijn omgeving met allen die met hem zijn, voor ons leven. Het slot van het boek is misschien ietwat geforceerd; op het geheel doet het er weinig toe.

Jammer, dat de omslagteekening (van Paul Citroen) zoo weinig in overeenstemming is met den inhoud van het boek; de onaantrekkelijke kop doet ons vreezen voor „gedegenereerden kost"; het is juist de verdienste van deze pennevrucht, dat die factor daarin niet te vinden is.

Wij hopen van dezen schrijver uit zijn schilderachtige pen spoedig meer te mogen ontvangen.

A. P.-M.

HELENA SAARLAHTI, door Else Heporauta. Vertaald door Dr. A. E. Boutelje. Uitgeverij: „De Kern", te Den Haag.

Else Heporauta, de in ons land nog onbekende Finsche schrijfster, vraagt onze aandacht voor haar, in het Nederlandsch vertaalde, boek „Helena Saarlahti".

Op literair gebied getuigt dit werk van hooge waarde; de verteltrant is origineel, hoewel deze voor ons nuchtere Nederlanders dikwijls te droomerig en melancholiek van aard is. De eerste hoofdstukken zullen ons minder boeien dan de latere, aangezien wij er eerst nog even „in moeten komen". Dit is een roman, die na de tweede keer gelezen te zijn meer begrepen zal worden en zoodoende ook meer waarde voor ons zal krijgen.

Uit dit werk spreekt een diep nationalistisch gevoel, zooals wij nationaal-socialisten dit zoo goed kunnen begrijpen.

Het verhaal speelt zich af in de hoogere burgerlijke kringen in Finland, waar 't hoofdpersoontje, Helena Saarlahti, dochter van Staatsraad Saarlahti, het voorbeeld is van 'n typisch modern Finsch meisje. Zij voelt echter geen bevrediging in dit leven van uitgaan en pretjes en heeft geen ambities zooals haar levendige en gevierde moeder. Doch door de ontmoeting met een verarmden musicus, die haar onbewust de oogen opent, ziet zij de richtlijnen van haar leven voor zich en de door haar te vervullen taak in de toekomst.

Bovendien zien wij hoe dikwijls een naar buiten harmonisch schijnend huwelijk innerlijk verre van volmaakt blijkt te zijn, zelfs de dochter merkt aanvankelijk niets van de vele botsingen tusschen haar ouders. Door de ziekte van den door haar verafgooden vader worden haar de oogen geopend en wordt het haar duidelijk waaróm haar moeder, zelfs voor haar eigen gezin, steeds comedie speelt. Helena, die haar moeder nooit heeft kunnen begrijpen, voelt thans de diepe smart waaronder deze voor de buitenwereld zoo knappe maar in wezen opofferende vrouw gebukt gaat.

E. C. B.

U EN IK

U en ik — wij, nationaal-socialistische vrouwen, die in ons hart den wil dragen ons Volk en ons Vaderland naar een gelukkiger toekomst te leiden, wij weten nu wat het zeggen wil daarom te worden verlaten door familieleden, vrienden en kennissen. Wat het zeggen wil te worden veracht en gehoond door hen, waar mede wij — jarenlang — lief en leed in vriendschapsbanden deelden.

Gedachtig aan een oude wijze spreuk, die ergens in de raadzaal van het stadhuis van een onzer steden hangt en zegt:

„Hoort de weerpartij"

hebben we getracht hen, die ons verlieten, weer nader te komen. Misschien begrepen ze ons wel verkeerd, dachten we.

En toen ze ondanks alles toch huis en hart voor ons gesloten hielden, hebben wij getracht hen over de post te bereiken; hebben lectuur over onze Beweging, ons doel en streven gezonden.

Doch laster, het gemeenste aller strijdmiddelen, had reeds zijn werk grondig verricht en elk onpartijdig oordeel onmogelijk gemaakt.

Dat wij den zwaren strijd tegen den laster te voeren zouden krijgen — we wisten het. En we weten het ook, dat we ons zoo vaak hulpeloos gevoelen tegen dien laster.

De reactie op dit al is dan bij ons nationaal-socialistische vrouwen, zoo verschillend als wij ook verschillend zijn in ons karakter.

Er zijn er, die lachend, onverschillig de schouders ophalen; er zijn er, die — verbitterd — den weg tot samenvinden niet eens meer zoeken willen. Er zijn er óók, die daar staan met uitgestoken hand, wachtende.... en telkens weer wordt dan die hand neergeslagen. En weer opnieuw strekt die hand zich uit....

Soms ook sluipt de twijfel in ons hart. Was die vriendschap, die liefde wel echt? Maar dan komen de herinneringen aan de vele mooie oogenblikken, aan samen geleden smart, en wéér strekt zich onze hand uit.

Zij, die steeds weer de kracht ertoe vinden de hand uit te strekken, schijnen eindeloos geduldig te zijn. Wat toch geeft hun die kracht tot volhouden? Het is het vaste geloof, dat ons aller doel goed is en waar.

Wij vrouwen hebben bovendien door het leven zelve geleerd geduldig te zijn en — als dat moet — zelfs in geduld te lijden. Dit echter kan een vrouw eerst recht als zij liefheeft.

En omdat wij vrouwen van Nederland reeds het licht zien dat schemert door dee'z donkere dagen en wij dat licht, ook omwille der kinderen, zoo lief hebben, kunnen wij véél dragen; blijven wij nauwgezet onzen plicht doen in Beweging en N.S.V.O.

Tot eens de dag komt, dat zij, die ons verlieten ook onze handen weer grijpen.

Wij

Aan de heerschers van gisteren

Wij zullen nooit meer bukken
Voor uw verworden wet;
Wij hebben onze stukken
Op 't bord nu zelf gezet!

Het spel, dat wij gaan spelen
Is aan den hoogen kant;
De inzet is voor velen,
Hun leven voor hun land.

Dat wij het winnen zullen
Is nu reeds zekerheid;
Men kan geen wereld vullen
Met uw verdorvenheid.

En hebt ge ons ook genomen
Al het doode goud,
Wij hebben nog den bodem
Waarop de boer weer bouwt!

Wij hebben al de stroomen
En 't gele breede strand;
Gij hebt ons niets ontnomen,
Want wij zijn Volk en Vaderland!

M. A. ROSENDAHL.

N.S.V.O.

NIEUWS

BRIELLE

Mede met de groepen Rhoon en Poortugaal hield Brielle op 27 October j.l. een zeer goed bezochte bijeenkomst.

Na opening door de kringleidster, kam.ske van Houten, klonken daverend de vrouwenliederen en strijdliederen der Beweging door de zaal.

De propagande werd dien middag niet vergeten, want de kameraadskes kregen wel een zeer gevarieerde schotel voorgezet.

Daar was kam.ske Dobbelaar, die op overduidelijke wijze doel en streven der vrouwenorganisatie uiteenzette en er niet weinig toe zal hebben bijgedragen, dat de kameraadskes, die nog niet in de N.S.V.O. staan, zich hebben laten inschrijven.

Dr. Dobbelaar hield daarna een interessante voordracht over Sovjet-Rusland, een onderwerp dat in het brandpunt der belangstelling staat en dan ook met gespannen aandacht werd gevolgd.

Daarna kwam de kringadministratrice aan het woord en wekte de kameraadskes o.m. op zich te abonneeren op „De Nationaal-Socialistische Vrouw". (Wij twijfelen niet of deze opwekking zal een ausdanig gehoor vinden, dat Postbus 832 te Rotterdam stampvol zal komen te liggen met aanmeldingen van abonnementen!)

Een hartelijk woord van dank kwam kam.ske Boknorst toe, die heelemaal uit Rotterdam was komen fietsen om de piano-begeleiding op zich te nemen.

BUURMALSEN

Op 2 November j.l. organiseerde de N.S.V.O. voor de eerste maal in Kring 21, West-Betuwe, een eenpansmaaltijd, bestaande uit erwtensoep, waaraan door een honderdtal kameraden en kameraadskes werd deelgenomen.

Door de offervaardigheid van de kameraadskes was het gerecht zelfs voorzien van worst!

Er heerschte een gezellige stemming, die nog een poos na dezen „snertmaaltijd", zooals de groepsleider Van Tiel het in zijn geestig bedankje noemde, bleef voortduren. De kringleider bedankte de N.S.V.O.-leden voor hun prachtig werk en spoorde die kameraadskes, die het nog niet zijn, aan, lid van de N.S.V.O. te worden. Door een der kameraden was een braadkip ter beschikking gesteld, die onder geestdrift werd verloot. Het was een geslaagde middag en een goede propaganda voor het werk van de N.S.V.O.

GELEEN

De Geleensche kameraadskes sturen ons een P.K.-bericht!

En het is een bericht dat er wezen mag: Uit de omstreken van Geleen komen de kameraadskes trouw naar haar N.S.V.O.-bijeenkomsten en houden zoodoende den band onderling hecht en sterk. Er zijn kameraadskes die een uur moeten loopen om de vergaderingen te bezoeken en ze doen het met liefde. (En dan te bedenken dat er vrouwen zijn, die klagen als ze des avonds de tram naar huis niet meer haalden en twintig minuten moesten loopen! Laten zij eens aan de Geleensche kameraadskes denken, die heel alleen langs velden en wegen en door de bosschen loopen!)

In Geleen wordt er bijzonder aandacht besteed aan de lectuurverzorging voor onze kameraden aan het Oostfront. Binnen zeer korten tijd werden meer dan zeventig kilo aan boeken en tijdschriften verzonden. „Dat als een héél kleine tegemoetkoming voor hen, die hun leven veil hebben voor Volk en Vaderland!" schrijft ons de propangandiste. Er wordt thans ook hard gewerkt voor de jaarmarkt, die ook te Geleen zal worden gehouden.

„Daarover in ons volgend P.K.-bericht meer!"

Goed zoo, Geleen, laat zien, dat je er bènt!

De landelijk leidster heeft voor de radio gesproken. Dit is alweer een stap verder voor de N.S.V.O.

Zorgt gij, dat de N.S.V.O. groeit en geregeld in den aether haar stem laat hooren.

Werft leden!

DEN HAAG

Op 30 October j.l. hield kring 106 (Zuiderpark) een vergadering voor vrouwelijke leden, daartoe uitgenoodigd door den kringleider met als spreekster kamske Koers-Scholtsz, die sprak over „De vrouw in het nieuwe Europa".

De opkomst was zeer bevredigend. Al dadelijk klonken de N.S.V.O.-liederen door de zaal. De stemming was uitstekend.

Deze tijd vraagt, aldus de spreekster, naast onze huishoudelijke plichten, onze aandacht voor den grootschen strijd van het nationaal-socialisme. Deze toch is speciaal gericht tegen de groote ellende der armoede en werkloosheid. Men denke slechts aan een steun van f 17.34 per week voor man, vrouw en zes kinderen. Zij huldigde de moeder die hiervan haar kinderen nog netjes wist te kleeden.

Zij vertelde van een oud moedertje van 95 jaren, dat ondanks een moeilijk leven nooit haar blijmoedigheid verloor en maande aan dit voorbeeld te volgen. Ook, indien onze mannen en verloofden door dezen oorlog werden opgeëischt, want het geldt hier een strijd voor idealen en niet om geld. Het nationaal-socialisme zal winnen.

Zij dankte den Leider voor het stichten der N.S.V.O. Daarvoor behoefde men slechts eenvoudige vrouwen te zijn, die niet aan politiek deden, maar de stem van haar geweten volgden. Zij pleitte voor eenheid en solidariteit.

Haar voordracht, welke ze in eenvoudigen verteltrant hield, werd met een hartelijk applaus beloond.

WINTERHULP EN N.S.V.O.

Dat de N.S.V.O. niet alleen de jongere vrouwen in haar gelederen heeft, blijkt wel het beste uit het onderstaande versje, dat ons een der kameraadskes zond:

Ik had met vreugd mij opgegeven —
Ondanks mijn 65 jaar —
Voor onze Winterhulp-collecte
In dezen tijd, zoo bang en zwaar !
Ik was wat éer uit bed gekomen
En maakte gauw m'n piepers klaar;
De groente op het sudderaartje —
Als ik dan thuiskwam, was het gaar.
Mijn dochter hielp mij in mijn mantel,
Deed om mijn arm het rood-wit-blauw,
Zij wees mij even op het lijstje
Waar ik mijn taak beginnen zou.
Ik nam mijn kussen met de speldjes,
Mijn bus...... en keek de lucht eens aan.
Ik nam m'n paraplu maar mede
En zóó ben ik op stap gegaan !
Mijn hart was licht, mijn ijver blakend,
Ik collecteerde links en rechts,
'k Zag veel onvriend'lijke gezichten
En in mijn bus kwam weinig slechts !
Slechts nu en dan een goedig oudje,
Dat in mijn bus wat centen deed :
„Het spijt me, dat 'k niet meer kan geven,
Maar ziet u, 'k heb het zelf niet breed !"
Toen ging ik huiswaarts om te eten
't Was spoedig klaar en deed mij goed!
Toen ben ik er weer op uitgetrokken
Met nieuwe kracht en nieuwen moed!
Het was opmerklijk zooveel menschen
Afwezig waren op dien dag!
Een jonge werkman gaf een gulden,
Zoodat ik toch niet klagen mag!
Mijn eerste Winterhulp-collecte
Is waarlijk geen succes geweest.
Ik oogstte veelal kleine gaven......
Een botte weigering het meest!
Om 6 uur was mijn werk geëindigd.
De regen viel bij stroomen neer.
Ik had niet veel begrip gevonden —
Maar half December ga ik weer!

B.B.B.

Heden overleed na een smartelijk lijden onze lieve Vrouw en trouwe Moeder, Mevrouw

Catharina Petronella Swart

geb. Brokmann,

in den ouderdom van 52 jaar.

AMSTERDAM, 8 November 1941.
Overtoom 532.

D. H. SWART
PAULA en Verloofde TILLY.

N.S.V.O. JAARMARKTEN

Op 11 November jl. opende district Rotterdam der N.S.V.O. de jaarmarkt.

Dat de Rotterdamsche kameraadskes niet bij de pakken neerzitten, bewijst deze zeer goed verzorgde jaarmarkt het beste. Ondanks het feit, dat het N.S.V.O.-huis te Rotterdam door de Engelsche nachtsluipers tot tweemaal toe werd vernield, hebben onze Rotterdamsche kameraadskes alles op alles gezet om met een goede jaarmarkt te voorschijn te treden en niet ten achter te blijven bij die steden, welke minder of in het geheel niet te lijden hadden door bomaanvallen.

Hoe de Rotterdamsche kameraadskes het voor elkaar kregen?

Door den goeden geest van trouw en volharding, van offervaardigheid en . . . van goede samenwerking onderling! Dit laatste vooral is iets, waarmede àlles bereikt kan worden. Wij meenen hier niet overdreven te zijn, wanneer wij zeggen, dat velen aan Rotterdam een voorbeeld kunnen nemen!

De jaarmarkt, welke natuurlijk zeer goed bezocht werd — hoe kàn het anders! — stelde zeer vele mooie en nuttige handwerken en gebruiksvoorwerpen ten toon, welke werden verkocht ten bate der Sociale Zorg.

De plv. districtsleidster, kam.ske van Daalen, zeide in haar openingswoord van het welslagen van deze jaarmarkt overtuigd te zijn. En haar woorden werden niet geloochend!

Zooals dat nu eenmaal gebruikelijk is op een jaarmarkt, ontbrak ook de vroolijke noot niet in den vorm van een grabbelton en het gooien met ballen naar de hoofden van „Winston", „Franklin", „Stalin" en „Eleonora". Is het toeval, dat „Winston" het 't meest te verantwoorden kreeg maar dan ook menigen duit in het zakje bracht?!

De Rotterdamsche N.S.V.O.-sters hebben in daden omgezet wat zij plegen te zingen:

„An'dren dienen door ons werken maken and'rer leven licht!"

ALMELO

Op 8 November j.l. werd door de afdeeling Almelo een bijzonder goedgeslaagde Jaarmarkt gehouden. Vele kameraadskes hadden zich verdienstelijk gemaakt door het vervaardigen van handwerkjes, daarnaast waren vele groote en kleine geschenken beschikbaar gesteld.

Om half drie werd de bijeenkomst geopend door kam.ske de Jong. Weldra heerschte er een prettige sfeer. De verschillende kraampjes ondervonden veel belangstelling en de prettige stemming werd nog verhoogd doordat een der kameraadskes een gramofoon had meegebracht, waarop onze bekende liederen gespeeld werden.

Om vijf uur kwam de Jeugdstorm in zijn fleurige uniform binnengemarcheerd en nu eerst recht kwam de Jaarmarkt tot haar recht. Speciaal de grabbelton, touwtrekken, sjoelbakken, enz. werden bestormd en menig kraampje was in korten tijd uitverkocht.

Des avonds werd de bijeenkomst voortgezet met de herdenking van het 10-jarig bestaan der N.S.B., kring 88 (Twente West). Tijdens de avonduren werden enkele nog onverkochte artikelen verloot en door velen werd gebruik gemaakt van de gelegenheid om het juiste aantal erwten en capucijners in een flesch te raden.

Voor de N.S.V.O. dankte de districtsleidster kam.ske Best-Reimeringen allen kameraadskes voor het vele werk dat zij voor de Jaarmarkt hadden verricht. Voor zoover reeds kon worden nagegaan is de opbrengst zeer goed!

Denzelfden avond ontvingen de kameraadskes alweer een nieuwe opdracht. De kerstpaketten voor onze mannen aan het Oostfront moeten verzorgd worden, warme kleedingstukken worden er gebreid.

Dus aan het werk maar weer!

De Jaarmarkt te Alkmaar

Op 18 en 19 October j.l. werd de N.S.V.O.-jaarmarkt te Alkmaar gehouden, die in één woord een „daverend succes" bleek!

Zeer vele fraaie en nuttige door de kameraadskes zelf vervaardigde handwerken waren tentoongesteld en werden grif verkocht.

Op een jaarmarkt mag natuurlijk niet de attractie van de verloting ontbreken. Zelfs was er een schiettent en konden de bezoekers zich amuseeren aan den sjoelbak.

Men kon hersengymnastiek beoefenen door te trachten een prijs te winnen met het raden van den naam eener pop. De naam bleek zóó moeilijk, dat geen der aanwezigen hem raadde.

Ook uit de omliggende plaatsen waren de bezoeksters en.... bezoekers opgekomen, uit Hoorn, Den Helder, Purmerend, Bergen, Castricum, Oude Sluis, Schagen en Heiloo.

Uit Hensbroek bracht men zelfs nog verschillende fraaie handwerken mee.

En nu gaan de kameraadskes weer aan den gang voor de voorjaarsmarkt. Zij kunnen de lange winteravonden nuttig besteden, want de kas der Sociale Zorg mag niet leeg komen! N.S.V.

Alkmaar bericht ons dat er op 30 November a.s. een kameraadschapsmiddag zal worden gehouden in Café Central aan het Hofplein. Opening 2 uur.

Deze kameraadschapsbijeenkomst wordt op den Zondag gehouden om allen gelegenheid te geven aanwezig te zijn.

Er wordt gezongen, voorgedragen en.... er zal echte stemmige gezelligheid zijn.

DE ACTIE DER BOLSJEWISTEN IN NEDERLAND

In het tentoonstellings- en voordrachtszaaltje van de Uitgeverij „De Schouw" aan de Heerengracht 56 te Den Haag is op 7 Nov. als eerste van een serie actueele tentoonstellingen in samenwerking met de afdeeling Algemeene Propaganda van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, een anti-bolsjewistische expositie geopend „Boek en pamflet in dienst van Moskou."

De tentoonstelling heeft ten doel den bezoeker een indruk te geven van de wijze, waarop de communistische propaganda in het Nederland van vóór 10 Mei 1940 heeft gewerkt.

Deze tentoonstelling is zeer zeker waard ook door de vrouw te worden bezocht.

Wij raden den Haagschen kameraadskes van harte aan eens een kijkje te gaan nemen.

DE N.S.V.O. VERLIEST EEN TROUW KAMERAADSKE

Op den leeftijd van 48 jaar is te Delft overleden kameraadske W. J. Vermeulen—Kalkman, stamboekno. 81112. Met haar verliezen wij een onzer beste leden. Allen konden een voorbeeld aan haar nemen; zij hield tot het laatste toe vol te werken voor Beweging en N.S.V.O., hoewel dit uiterst zwaar voor haar was. Maar bovenal was het haar levenshouding die ons bewondering afdwong. Zij heeft waarlijk geofferd, steeds weer en in een mate die menigeen niet voor mogelijk zou houden, voor haar nationaal-socialistische overtuiging. Dit heeft haar een leven vol ontberingen gebracht, terwijl haar bestaan vrij van al die groote zorgen zou zijn geweest, indien zij haar inzichten had willen verloochenen. Nooit heeft zij iets prijsgegeven van haar vurige geloof in wat onze Leider voor ons land en ons volk tot stand zal brengen. Allen stoffelijken nood, alle vernederingen heeft zij daarvoor getrotseerd. Haar groote, eenige troost bij alle ellende is geweest dat haar vier kinderen, die zij geheel alleen moest verzorgen en voor wie zij dag en nacht heeft gezwoegd en zich heeft afgetobd, volkomen met haar opvattingen meegingen. Zij besprak alles met hen en was zeer gelukkig dat zij dezelfde richting kozen die zij als de juiste had erkend, zoodat zij thans, nu zij zijn opgegroeid tot volwassen menschen, op hun hun beurt de nationaal-socialistische wereldbeschouwing uitdragen: de zoons, van wie één als vrijwilliger naar het Oostfront is gegaan, bij W. A. en ꞨꞨ, de dochter bij den Arbeidsdienst.

De arbeid der moeder is door de kinderen overgenomen.

Boven: Een loshangende zwart en lila gestreepte montel. Links: Een vlot ensemble bestaande uit geruite sportjas met bontkraag en effen japon met zakgarneering en knoopjes.
Foto's Santho/Recla

(Slot van pag 1.)

Door Uzelf in bedwang te houden, door zelf flink te zijn, door anderen, die minder flink en sterk zijn, uw gedrag tot voorbeeld te doen strekken, helpt u een hecht thuisfront vormen en behoeft uw jongen daarginds aan het front niet met angst te denken aan thuis, waar misschien alles als een kaartenhuis in elkaar zou kunnen vallen en waardoor zijn offer vergeefs zou worden.

En hebt u het wel eens moeilijk — dat hebben we tenslotte allemaal op z'n tijd — denkt dan aan hen, die zich alles ontzeggen, die in koude, in regen en wind op hun post blijven staan, die door het kanongebulder heen de stem van hun moeder en vrouw moeten hooren:

Blijf staan, wij blijven ook staan. We wéten waarom het gaat!

OPLOSSING ONZER „NAAMKAARTJES"-PUZZLE

Goede oplossingen bereikten ons niet deze maal. Hieronder de oplossing der puzzle in no. 27 van ons blad:

Hersengymnastiek
Regenjassenplakker
Gevangenbewaarder
Pianostemmer
Burgemeester-secretaris
Philatelist
Leerling-machinist

In ons volgend nummer komen wij met een nieuwe puzzle.

HET OPKNAPPEN VAN EEN HEERENHOED

Heeft de hoed zeer veel vlekken, laat hem dan chemisch reinigen, daar vetvlekken in vilt zeer moeilijk te verwijderen zijn. Men kan hier geen tetra voor gebruiken, daar dit kringen en uitgebeten vlekken geeft. Donker vilt wrijft men af met verwarmde zemelen. Licht vilt wordt gewreven met oud brood. Dit is het beste middel, doch mocht er geen korstje overschieten, dan kan het vilt ook schoongemaakt worden met lauw zeepsop. Men doopt een borsteltje in het sop en behandelt hier den hoed zeer voorzichtig mee. Niet te nat werken en na het gebruik van het zeepsop met schoon koud water naborstelen. Zwart vilt neemt men af met water en amonia.

Platte randen van stijf vilt kan men opstrijken onder een vochtigen doek. Een heerenhoed kan ook zeer goed gestoomd worden, dit is niet kostbaar en hij komt weer als nieuw terug.

Radio-Uitzendingen voor de vrouw

Wij zullen vanaf heden geregeld de belangrijke radio-uitzendingen voor de vrouw in ons blad bekend maken.

Onderstaand de zendtijden van de wekelijksche uitzendingen „Voor de Vrouw":

Maandag Hilversum I
9.15— 9.20 Markt
15.00—15.20 Kookles
15.30—15.45 Vraagbaak
Dinsdag Hilversum I
9.15— 9.25 Markt
11.00—11.20 Vrouwenmozaïk
18.00—18.15 Werkende Vrouw
Woensdag Hilversum I
9.15— 9.25 Markt
15.00—15.20 Vorming
Donderdag Hilversum I
9.15— 9.25 Markt
10.40—11.00 Plattel. Vrouw
15.00—15.20 Naailes
Vrijdag Hilversum I
9.15— 9.20 Markt
15.00—15.20 Vorming
15.30—15.45 Vraagbaak
Zaterdag Hilversum I
9.15— 9.25 Markt
11.00—11.20 De Reddingsbrigade voor moeilijke situaties

In de week van 24 tot en met 30 November zijn belangrijke uitzendingen voor de vrouw:

Woensdag 26 November, 15.00—15.20 uur, „Advent" door mevr. M. Dinger-Uyldert. Hilversum I.

Donderdag 27 November, 10.40—11.00 uur, „Het Boerenmeisje in de huishouding". Hilversum II.

Vrijdag 28 November, 15.30—15.45 uur, „Sinterklaas zonder bon". Sint Nicolaas kan ons in moeilijke tijden, als wij maar willen, veel vreugde bereiden. Hilversum II.

Zondag 30 November, 12.00—12.15 ur, extra uitzending voor den N.V.D. „Raad en Daad". Hilversum II.

SIGARENASCH is een prachtig poetsmiddel voor zilveren voorwerpen. Men mengt ze aan met een weinig spiritus. Ook vlekken op gepolitoerd hout kan men soms met succes met sigarenasch verwijderen.

In kamers waar veel gerookt is kan men de lucht weer zuiveren door er een emmer water in te plaatsen.